

ВЕСІЛЛЯ

Сцена на одну дію

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Євдоким Захарович Жигалов, відставний колезький реєстратор.

Настасія Тимофіївна, його дружина.

Дашенька, їхня дочка.

Епаміонд Максимович Апломбов, її жених.

Федір Яковлевич Ревунов-Караулов, капітан 2-го рангу у відставці.

Андрій Андрійович Нюнін, агент страхового товариства.

Анна Мартинівна Змеюкіна, акушерка 30 років, в яскравочервоному вбранні.

Іван Михайлович Ять, телеграфіст.

Харлампій Спиридонович Димба, грек, кондитер.

Дмитро Степанович Мозговий, матрос із Добровільного флоту.

Шафери, кавалери, лакеї та ін.

Дія відбувається в одній із зал кухмістера Андропова.

Яскраво освітлена зала. Великий стіл, накритий для вечері. Біля стола пораються лакеї у фраках. За сценою музика грає останню фігуру кадрили.

Змеюкіна, Ять і шафер (ідуть через сцену).

Змеюкіна. Ні, ні, ні!

Ять (ідучи за нею). Згляньтесь! Згляньтесь!

Змеюкіна. Ні, ні, ні!

Шафер (поспішаючи за ними). Панове, так не можна! Куди ж ви? А гран-рон? Гран-рон сіль-ву-пле! (Виходять.)

Входять Настасія Тимофіївна і Апломбов.

Настасія Тимофіївна. Ніж турбувати мене всякими словами, ви б краще йшли танцювати.

Апломбов. Я не Спіноза який-небудь, щоб виробляти ногами кренделі. Я людина статечна і з характером, і не бачу ніякої розваги в пустих приемностях. Та діло не в танцях. Пробачте, татап, але я багато чого не розумію у ваших вчинках. Наприклад, крім речей домашньої потреби, ви обіцяли також дати мені за вашою дочкою два виграшних білети. Де вони?

Настасія Тимофіївна. Голова в мене чогось розболілася... Мабуть, на негоду... Буде відлига!

Апломбов. Ви мені баки не забивайте. Сьогодні ж я дізнався, що ваші білети в заставі. Пробачте, татап, але так роблять самі тільки експлуататори. Я ж бо це не з егоїстицизму — мені ваші білети не потрібні, а я з принципу, і обдурювати себе нікому не дозволю. Я вашу дочку ошчасливив і, якщо ви мені не віддасте сьогодні білетів, то я вашу дочку з кашею з'їм. Я людина благородна!

Настасія Тимофіївна (оглядаючи стіл і рахуючи прибори). Раз, два, три, чотири, п'ять...

Лакей. Кухар питає, як скажете подавати морозиво: з ромом, з мадерою, чи з безнічим?

Апломбов. З ромом. Та скажи хазяїнові, що вина мало. Скажи, щоб іще го-сотерну поставив. (До Настасії Тимофіївни.) Ви також обіцяли і умова така була, що сьогодні на вечері буде генерал. А де він, питаю вас?

Настасія Тимофіївна. Це, голубе, не я винна.

Апломбов. А хто ж?

Настасія Тимофіївна. Андрій Андрійович винен... Учора він був і обіцяв привести справжнісінького генерала. (Зітхає.) Мабуть, не знайшов ніде, бо привів би... Хіба нам жалко? Для рідної дитини ми нічого не пожаліємо. Генерал, то генерал...

Апломбов. Але далі... Всім, у тому числі й вам, татап, відомо, що до Дашеньки, поки я її не посватав, залицявся оцей телеграфіст Ять. Навіщо ви його запросили? Хіба ви не знали, що мені це неприємно?

Настасія Тимофіївна. Ох, як бо тебе? Епаміонде Максимовичу, ще й дня нема, як оженився, а вже замучив ти мене і Дашеньку своїми розмовами. А що буде через рік? Нудний ти, ох, нудний!

Апломбов. Не подобається правду слухати? Ага? Ото ж бо! А ви робіть благородно. Я від вас хочу тільки одного: будьте благородні!

Через залу з одних дверей в інші проходять пари, танцюючи grand-gond. В передній парі шафер з Дашенькою, в задній Ять із Змеюкіною. Остання пара відстає й залишається в залі. Жигалов і Димба входять і йдуть до столу.

Шафер (кричить). Променад! Мсьє, променад! (За сценою.) Променад!

Пари виходять.

Ять (до Змеюкіної). Згляньтесь! Згляньтесь, чарівна Анно Мартинівно!

Змеюкіна. Ах, який ви... Я вже вам сказала, що я сьогодні не в голосі.

Ять. Благаю вас, заспівайте! Одну тільки ноту! Згляньтесь! Одну тільки ноту!

Змеюкіна. Набридли... (Сідає й махає віялом.)

Ять. Ні, ви просто безжальні! У такого жорстокого створіння, дозвольте вам сказати, і такий чудовий, чудовий голос! З таким голосом, вибачайте на слові, не акушерством займатися, а концерти співати в прилюдних зібраннях! Наприклад, як божественно виходить у вас ось оця фіоритура... ось ця... (Наспіває.) «Я вас любив, любов іще даремно...» Чудово!

Змеюкіна (наспіває). «Я вас любив, любов іще можливо...» Це?

Ять. Ось це саме! Чудово!

Змеюкіна. Ні, я не в голосі сьогодні. Натє, махайте на мене віялом... Жарко! (До Апломбова.) Епаміонде Максимовичу, чого це ви в меланхолії? Хіба женихові можна так? Як вам не соромно, противний! Ну, про що ви задумались?

Апломбов. Одруження крок серйозний! Треба все обдумати всебічно, ґрунтовно.

Змеюкіна. Які ви всі противні скептики! Біля вас я задихаюсь... Дайте мені атмосфери! Чуєте? Дайте мені атмосфери! (Наспіває.)

Ять. Чудово! Чудово!

Змеюкіна. Махайте на мене, махайте, бо я почу-

ваю, що в мене зараз буде розрив серця. Скажіть, будь ласка, чого мені так душно?

Я т ь. Це від того, що ви спітніли...

З м є ю к і н а. Фу, які ви вульгарні! Не смійте так казати!

Я т ь. Пробачте! Певна річ, ви звикли, вибачайте на слові, до аристократичного товариства і...

З м є ю к і н а. Ах, дайте мені спокій. Дайте мені поезії, захвату! Махайте, махайте...

Ж и г а л о в (до Димби). Повторимо, чи як? (Наливає.) Пити кожної хвилини можна. Головна дія, Харлампію Спиридоновичу, щоб діла свого не забувати. Пий та діло розумій... А коли, щоб випити, то чому не випити? Випити можна... За ваше здоров'я! (П'ють.) А тигри у вас в Греції є?

Д и м б а. Є.

Ж и г а л о в. А леви?

Д и м б а. І леви є. Це в Росії нічого нема, а в Греції все є. Там у мене і батько, і дядько, і брати, а тут нічого нема.

Ж и г а л о в. Гм... А кашалоти в Греції є?

Д и м б а. Все є.

Н а с т а с і я Т и м о ф і ї в н а (до чоловіка). Чого ж даремно пити й закушувати? Пора б уже всім сідати. Не тикай виделкою в омарів... Це для генерала поставлено. Може, ще прийде...

Ж и г а л о в. А омари в Греції є?

Д и м б а. Є... Там усе є.

Ж и г а л о в. Гм... А колезькі реєстратори є?

З м є ю к і н а. Уявляю, яка в Греції атмосфера!

Ж и г а л о в. І, мабуть, шахрайства багато. Греки ж це те саме, що вірмени чи цигани. Продає тобі губку, чи золоту рибку, а сам так і націляється, щоб здерти з тебе зайве. Повторимо, чи як?

Н а с т а с і я Т и м о ф і ї в н а. Чого ж даремно повторювати? Всім би вже пора сідати. Дванадцята година...

Ж и г а л о в. Сідати, то сідати. Панове, уклінно прошу! Будь ласка! (Кричить.) Вечеряти! Молоді люди!

Н а с т а с і я Т и м о ф і ї в н а. Дорогі гості, будьте ласкаві! Сідайте!

З м є ю к і н а (сідаючи до столу). Дайте мені поезії! А він шука, бентежний, бурі, неначе в бурях спокій є. Дайте мені бурю!

Ять (набик). Чудова жінка! Закоханий! По вуха закоханий!

Входять Дашенька, Мозговий, шафери, кавалери, панночки та ін. Всі галасливо сідають до столу; хвилинна пауза; музика грає марш.

Мозговий (підводячись). Панове! Я повинен сказати вам таке... У нас приготовлено дуже багато тостів і промов. Не будемо дожидати й почнемо зараз же. Панове, пропоную випити тост за молодих!

Музика грає туш. Ура. Цокання.

Мозговий. Гірко!

Всі. Гірко! Гірко! (Апломбов і Дашенька цілються.)

Ять. Чудово! Чудово! Я повинен вам висловитися, панове, і віддати належну справедливість, що ця зала і взагалі приміщення прекрасні! Прекрасно, чарівно! Тільки знаєте, чого бракує для цілковитого тріумфу? Електричного освітлення, вибачайте на слові! В усіх країнах уже запроваджено електричне освітлення, і сама тільки Росія відстала.

Жигалов (глибокодумно). Електрика... Гм... А на мою думку, електричне освітлення — саме тільки шахрайство... Встромлять туди вуглинку, та й думають очі замилити! Ні, брат, вже коли ти даєш освітлення, то ти давай не вуглинку, а що-небудь істотне, отаке що-небудь особливе, щоб було за що взятися! Ти давай вогню — розумієш? — вогню, котрий натуральний, а не уявний!

Ять. Якби ви бачили електричну батарею, з чого її складено, то інакше б міркували.

Жигалов. І не бажаю бачити. Шахрайство. Людей простих обдурюють... Соки останні вичавлюють... Знаємо їх, оцих самих... А ви, пане молодий чоловіче, ніж за шахрайство заступатися, краще б випили та й іншим налили. Справді!

Апломбов. Я з вами, татусю, цілком згоден. Навіщо заводити вчені розмови? Я й сам не від того, щоб поговорити про різноманітні відкриття в науковому розумінні, але ж на це є інший час! (До Дашеньки.) Ти якої думки, машер?

Дашенька. Вони хотять свою освіченість показати і завжди говорять про незрозуміле.

Настасія Тимофіївна. Слава богу, прожили вік без освіти і ось уже третю дочку за хорошого чоловіка ви-

даємо. А якщо ми по-вашому виходимо неосвічені, то чого ж ви до нас ходите? Ішли б до своїх освічених!

Ять. Я, Настасіє Тимофіївно, завжди поважав вашу родину, а якщо я про електричне освітлення, то це ще не означає, що я з гордості. Навіть ось випити можу. Я завжди з усієї щирості бажав Дарії Євдокимівні хорошого жениха. В наші часи, Настасіє Тимофіївно, трудно вийти за хорошого чоловіка. Ниньки кожен намагається одружитися з інтересу, заради грошей...

Апломбов. Це натяк!

Ять (злякавшись). Та ніякого тут нема натяку... Я не кажу про присутніх... Це я так... взагалі... Даруйте! Всі знають, що ви з кохання... Придане незначне.

Настасія Тимофіївна. Ні, не незначне! Ти говори, добродію, та не заговорюйся. Крім того, що тисячу карбованців готівкою, ми три салопи даємо, постіль та всі меблі. Піді-но, знайди в іншому місці таке придане!

Ять. Я нічого... Меблі, справді, добрі і... і салопи, звичайно, але я в тому розумінні, що ось вони ображаються, що я натякнув.

Настасія Тимофіївна. А ви не натякайте. Ми вас по ваших батьках шануємо і на весілля запросили, а ви усякі слова. А коли ви знали, що Епаміонд Максимович заради інтересу жениться, то чого ж ви раніше мовчали? (Слізливо.) Я її, може, вигодувала, випоїла, викохала... берегла краще за алмаз ізумрудний, дитинку мою...

Апломбов. І ви повірили? Широ вам дякую! Дуже вам вдячний! (До Ятя.) А ви, пане Ять, хоч і знайомий мій, а я вам не дозволяю чинити в чужому домі такі бешкети! Дозвольте вам вийти геть!

Ять. Тобто як?

Апломбов. Бажаю, щоб і ви були такою самою чесною людиною, як я! Одно слово, дозвольте вам вийти геть! (Музика грає туш.)

Кавалери (до Апломбова). Та облиш! Годі тобі! Ну чи варто? Сідай! Облиш!

Ять. Я нічого... Я ж... Не розумію навіть... Будь ласка, я піду... Тільки ви віддайте мені спочатку п'ять карбованців, що ви брали в мене торік на жилетку піке, вибачайте на слові. Вип'ю ось іще та й... піду, тільки ви спочатку борг віддайте.

Кавалери. Ну, годі, годі! Досить! Чи варто за дурниці?

Шафер (кричить). За здоров'я батьків молоді, Євдокима Захаровича і Настасії Тимофіївни!

Музика грає туш. Ура.

Жигалов (зворушений кланяється на всі боки). Дякую вам! Дорогі гості! Дуже вам вдячний, що ви нас не забули й завітали, не погребували!.. І не подумайте, щоб я був проноза якийсь, чи шахрайство з мого боку, а просто з почуттів! Від щирості душі! Для добрих людей нічого не пожалію! Дякуємо широко! (Цілується.)

Дашенька (до матері). Матусю, чого ж ви плачете? Я така щаслива!

Апломбов. Матан схвильована майбутньою розлукою. Але я порадив би їй краще згадати нашу недавню розмову.

Ять. Не плачте, Настасіє Тимофіївно! Ви подумайте: що таке слези людські? Малодушна психіатрія та й годі!

Жигалов. А рижики в Греції є?

Димба. Є. Там все є.

Жигалов. А от груздів, мабуть, нема.

Димба. І грузді є. Все є.

Мозговий. Харлампію Спиридоновичу, ваша черга читати промову! Панове, нехай каже промову!

Всі (до Димби). Промову! промову! Ваша черга!

Димба. Нащо? Я не розумію котре... Що таке?

Змеюкіна. Ні, ні! Не смійте відмовлятися! Ваша черга! Вставайте!

Димба (встає, збентежено). Я можу казати таке... Котра Росія і котра Греція. Тепер котрі люди в Росії і котрі в Греції... І котрі по морю плавають каравія, по-російськи знають кораблі, а по землі котрі різні залізниці. Я добре розумію... Ми греки, ви росіяни і мені нічого не треба... Я можу казати таке... котра Росія і котра Греція.

Входить Нюнін.

Нюнін. Почекайте, панове, не їжте! Заждіть! Настасіє Тимофіївно, на хвилиночку! Будь ласка, сюди! (Веде Настасію Тимофіївну набік, засапавшись.) Послухайте... зараз прийде генерал... Нарешті, знайшов-таки... Просто замучився... Генерал справжній, солідний такий, старий, років, мабуть, з вісімдесят або й з дев'яносто...

Настасія Тимофіївна. Коли ж він прийде?

Нюнін. Цю ж хвилиночку. Будете весь вік мені дяку-

вати. Не генерал, а малина, Буланже! Не піхота яка-небудь, не інфантерія, а флотський! За чином він капітан другого рангу, а по-їхньому, по-морському, це однаково що генерал-майор, або на цивільній — дійсний статський радник. Зовсім однаково. Навіть вище.

Н а с т а с і я Т и м о ф і ї в н а. А ти мене не обманюєш, Андрюшенько?

Н ю н і н. Ну от, шахрай я, чи хто? Будьте певні!

Н а с т а с і я Т и м о ф і ї в н а (зітхаючи). Не хочеться марно гроші витратити, Андрюшенько...

Н ю н і н. Будьте певні! Не генерал, а картина! (Підвищуючи голос.) Я й кажу: «Зовсім, кажу, забули нас, ваше превосходительство! Недобре, ваше превосходительство, старих знайомих забувати! Настасія, кажу, Тимофіївна на вас у великій претензії!» (Іде до стола й сідає.) А він і каже: — «Пробач, мій друже, як же я піду, коли я з женихом не знайомий?» — «Е, годі, ваше превосходительство, які там церемонії? Жених, кажу, людина щонайпрекрасніша, душа на розпашку. Служить, кажу, оцінником у позичковій касі, але ви не подумайте, ваше превосходительство, що це який-небудь замухрижка, або червоний валет. У позичкових касах, кажу, ниньки й благородні дами служать». Поплескав він мене по плечу, викурили ми з ним по гаванській сигарі, і ось тепер він іде... Заждіть, панове, не їжте...

А п л о м б о в. А коли він приїде?

Н ю н і н. Цю ж хвилину. Коли я виходив від нього, він уже калоші надівав. Заждіть, панове, не їжте.

А п л о м б о в. То треба наказати, щоб марш грали...

Н ю н і н (кричить). Гей, музиканти! Марш!

Музика з хвилину грає марш.

Л а к е й (дповідає). Пан Ревунов-Караулов.

Жигалов, Настасія Тимофіївна і Нюнін біжать назустріч. Входить Ревунов-Караулов.

Н а с т а с і я Т и м о ф і ї в н а (кланяючись). Ласкаво просимо, ваше превосходительство! Дуже приємно!

Р е в у н о в. Вельми!

Ж и г а л о в. Ми, ваше превосходительство, люди не знатні, не високі, люди прості, але не подумайте, що з нашого боку яке-небудь шахрайство. Для хороших людей, у нас перше місце, ми нічого не пожаліємо. Просимо!

Ревунов. Вельми радий!

Нюнін. Дозвольте відрекомендувати ваше превосходительство! Молодий Епаміонд Максимович Апломбов зі своєю новонародж... тобто молодого дружиною! Іван Михайлович Ять, служить на телеграфі! Іноземець грецького звання по кондитерській лінії Харлампій Спиридонович Димба! Осип Лукич Бабельмандебський! Та інші, та інші... Решта всі — дрібнота. Сідайте, ваше превосходительство!

Ревунов. Вельми! Пробачте, панове, я хочу сказати Андрюші два слова. *(Одводить Нюніна набік.)* Мені, братіку, трохи ніяково... Навіщо ти звеш мене вашим превосходительством? Я ж не генерал! Капітан 2-го рангу — це навіть нижче за полковника.

Нюнін *(говорить йому на вухо, як глухому)*. Знаю, але, Федоре Яковлевичу, будьте ласкаві, дозвольте нам називати вас вашим превосходительством! Сім'я тут, знаєте, патріархальна, поважає старших, любить чиношанування...

Ревунов. Ну, якщо так, то звичайно... *(Ідучи до столу.)* Вельми!

Настасія Тимофіївна. Сідайте, ваше превосходительство! Будьте такі ласкаві! Призволяйтесь, ваше превосходительство! Тільки вибачте, у себе ви там звикли до делікатності, а в нас просто!

Ревунов *(не розчувши)*. Що? Гм... Егеж! *(Пауза.)* Егеж... В старі часи люди завжди жили просто і були задоволені. Я людина, яка в чинах, і то живу просто... Сьогодні Андрюша приходить до мене й кличе мене сюди на весілля. Як же, кажу, я піду, коли я незнайомий? Це незручно! А він каже: «люди вони прості, патріархальні, всякому гостеві раді...» Ну, звичайно, коли так... то чого ж? Дуже радий. Дома мені самотньому нудно, а коли моя присутність на весіллі може бути кому-небудь приємна, то зроби, кажу, ласку...

Жигалов. Значить, по щирості, ваше превосходительство? Поважаю! Сам я людина проста, без будь-якого шахрайства, і поважаю таких. Призволяйтесь, ваше превосходительство!

Апломбов. Ви давно у відставці, ваше превосходительство?

Ревунов. Га? Авжеж, авжеж... так... Це правда. Так... Але дозвольте, що ж це, одначе? Оселедець гіркий... і хліб гіркий. Неможливо їсти!

Всі. Гірко! Гірко!

Апломбов і Дашенька цілюються.

Ревунов. Хе-хе-хе... За ваше здоров'я. (Пауза.) Так... В старі часи все просто було і всі були задоволені... Я люблю простоту... Я ж старий, у відставку вийшов у 1865 році... Мені сімдесят два роки... Так. Звичайно, не без того, і раніше любили при нагоді показати пишноту, але... (Побачивши Мозгового.) Ви тее... матрос, виходить?

Мозговий. Точно так.

Ревунов. Ага... Так... Егеж... Морська служба завжди була важка. Є над чим задуматися й голову поморочити. Всяке незначне слово має, так би мовити, свій особливий зміст! Наприклад: марсові по вантах на фок і грот! Що це означає? Матрос вже, певно, розуміє! Хе-хе. Тонкощі, як ота математика!

Нюнін. За здоров'я його превосходительства Федора Яковлевича Ревунова-Караулова! (Музика грає туш. Ура.)

Ять. От ви, ваше превосходительство, зволили оце висловитися щодо труднощів флотської служби. А хіба телеграфна легша? Тепер, ваше превосходительство, ніхто не може стати на телеграфну службу, якщо не вміє читати й писати по-французьки і по-німецьки. Але найважче в нас, це передача телеграм. Страшенно важко! Звольте послухати.

Стукає виделкою по столу, як на телеграфному станку.

Ревунов. А що це означає?

Ять. Це означає: я поважаю вас, ваше превосходительство, за чесноти. Ви думаєте, легко? А ось іще. (Стукає.)

Ревунов. Ви гучніше... Не чую...

Ять. А це означає: мадам, який я щасливий, що тримаю вас у своїх обіймах!

Ревунов. Ви про яку це мадам? Егеж... (До Мозгового.) А от, коли йдучи повним вітром і треба... і треба поставити брамселі і бом-брамселі! Тут уже треба командувати: салінгові до вант на брамселі і бом-брамселі... і в той час, як на реях віддають паруси, внизу стають на брам і бом-брам шкоти, фали і браси...

Шафер (встаючи). Шановні панове і шановні па...

Ревунов (перебиваючи). Егеж... Хіба мало всяких команд... Так... Брам і бом-брам-шкоти тягнути нішов

фали!! Добре? Але що це означає і який зміст? А дуже просто! Тягнуть, знаєте, брам і бом-брам-шкоти і підіймають фали... всі враз! до того ж зрівнюють бом-брам-шкоти і бом-брам-фали при підйманні, а в цей час, зважаючи на потребу, потравлюють браси з їх парусів, а коли вже, виходить, шкоти натягнуті, фали всі до місця підняті, то брам і бом-брам-браси витягаються і реї брасопляться відповідно до напрямку вітру...

Н ю н і н (до Ревунова). Федоре Яковлевичу, хазяйка просить вас поговорити про що-небудь інше. Це незрозуміле гостям і нудно...

Р е в у н о в. Що? Кому нудно? (До Мозгового.) Молодий чоловіче! А от якщо корабель лежить бейдевінд правим галсом під усіма парусами і треба зробити через фордевінд. Як треба командувати? А ось як: свистати всіх наверх, поворот через фордевінд!.. Хе-хе...

Н ю н і н. Федоре Яковлевичу, годі! Призволяйтесь!

Р е в у н о в. Як тільки всі повибігали, зразу ж командують: по місцях стояти, поворот через фордевінд! Ех, життя! Командуєш, а сам дивишся, як матроси, мов блискавка, розбігаються по місцях і розносять брами і браси. Отак не витерпиш і гукнеш: молодці хлопці! (Поперхнувся й кашляє.)

Ш а ф е р (поспішає скористатися паузою). В сьогоднішній, так би мовити, день, в який ми, зібравшись всі до купи для вшанування нашого улюбленого...

Р е в у н о в (перебиваючи). Егеж! І все ж це треба пам'ятати! Наприклад: фока-шкот, грота-шкот розсмикнути!..

Ш а ф е р (ображено). Чого ж він перебиває? Отак ми жодної промови не скажемо!

Н а с т а с і я Т и м о ф і ї в н а. Ми люди темні, ваше превосходительство, нічого цього самого не розуміємо, а ви краще розкажіть нам що-небудь, яке стосується...

Р е в у н о в (не розчувши). Я вже їв, дякую. Ви кажете: гуски? Дякую... Так. Старе згадав... А воно ж приємно, молодий чоловіче! Пливеш собі морем, лиха не знаючи, і... (голосом, що здригнувся) пам'ятаєте цей захват, коли роблять поворот о вершлаг. Який моряк не запалиться при спогаді про цей маневр?! Адже як тільки пролунала команда: свистати всіх наверх, поворот о вершлаг — немов електрична іскра пробігла по всіх. Починаючи від командира і до останнього матроса — всі стрепенулися...

З м є ю к і н а. Нудно! Нудно! (Загальне ремство.)

Ревунов (не розчувши). Дякую, я їв. (З захопленням.) Все приготувалось і вп'ялося очима в старшого офіцера... На фокові і гротові браси на праву, на крюсельні браси, на ліву, на контро-брас на ліву, командує старший офіцер. Все вмить виконується... Фока-шкот, клівер-шкот розсмикнути... право на борт! (Встає.) Корабель помчав за вітром і, нарешті, паруси починають тріпотіти. Старший офіцер: — на брасах, на брасах не гавити, а сам уп'явся очима в грот-марсель і, коли, нарешті, і цей парус затріпотів, тобто момент повороту настав, лунає громова команда: грото-марса буллель віддай, пшов браси! Тут усе летить, тріщить — стовпотворіння вавілонське! — все виконується без помилки. Поворот удався!

Настасія Тимофіївна (спалахнувши). Генерал, а бешкетуєте... І сорому вам нема!

Ревунов. Стегна? Ні, не їв... дякую вам.

Настасія Тимофіївна (голосно). Я кажу, сорому вам нема! Генерал, а бешкетуєте!

Нюнін (збентежено). Панове, ну от... чи варто? Справді...

Ревунов. По-перше, я не генерал, а капітан другого рангу, що за військовим табелем про ранги відповідає підполковникові.

Настасія Тимофіївна. Якщо не генерал, то за що ж ви гроші взяли? І ми вам не за те гроші платили, щоб ви бешкетували!

Ревунов (здивовано.) Які гроші?

Настасія Тимофіївна. Звісно, які. Певно одержали через Андрія Андрійовича четвертну... (До Нюніна.) А тобі, Андрюшенько, гріх! Я тебе не просила такого наймати!

Нюнін. Ну, от... Облиште! Чи варто?

Ревунов. Найняли... заплатили... Що таке?

Апломбов. Дозвольте, однак... Ви ж одержали від Андрія Андрійовича 25 карбованців?

Ревунов. Які 25 карбованців? (Зміркувавши.) Он воно що! Тепер я все розумію... Яка гидота! Яка гидота!

Апломбов. Ви ж одержали гроші?

Ревунов. Ніяких я грошей не одержував! Геть! (Виходить з-за столу.) Яка гидота! Яка низькість! Образити так стару людину, моряка, заслуженого офіцера!... Якби це порядне товариство, я міг би викликати на дуель, а тепер що я можу зробити? (Розгублено.) Де двері? В який бік

іти? Служник, виведи мене! Служник! (Іде.) Яка низькість! Яка гидота! (Виходить.)

Настасія Тимофіївна. Андрюшенько, а де ж 25 карбованців?

Нюнін. Ну, чи варто говорити про такі дрібниці? Велика важниця! Тут усі радіють, а ви чорт знає про що... (Кричить.) За здоров'я молодих! Музико, марш! Музико! (Музика грає марш.) За здоров'я молодих!

Змєюкіна. Мені душно! Дайте мені атмосфери! Біля вас я задихаюсь.

Ять (у захваті). Чудова! Чудова! (Гамір.)

Шафер (намагаючись перекричати). Шановні панове і шановні пані! В сьогоднішній, так би мовити, день...

Завіса

1889—1890